

материнської компанії за використання чотирьох систем обміну інформації, залежних від рівня забезпеченості необхідним обладнанням відокремлених підрозділів підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кравець В.І., Слісаренко Т.В. Використання інформаційних технологій для підвищення ефективності управління підприємством. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. Вип. 13. Ч. 1. С. 136-140.
2. Інформаційні технології та інновації в економіці, управлінні проектами і програмами: монографія / за заг. ред В.О. Тимофєєва, І.В. Чумаченко. Харків: ХНУРЕ, 2016. 402 с.
3. Смуглякова В.С. Проблеми та перспективи автоматизації бухгалтерського обліку. Управління розвитком. 2013. № 5. С. 121-123.
4. Степова С.В., Матвійчик Н.С, Черниш Ю.М. Сучасні інформаційні технології в організації облікового процесу. URL: http://www.rusnauka.com/28_NII_2012/Informatica/3_11-8036.doc.htm (дата звернення: 15.04.2019)
5. Фролов В. Впровадження «хмарних» технологій в практику бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік і аудит. Науково-практичний журнал. 2013. № 12. С. 45-49.
6. Гугл-форми. URL: <https://www.google.com/intl/uk/forms/about> (дата звернення: 20.04.2019)
7. Dropbox. URL: <https://www.dropbox.com/ru> (дата звернення: 20.04.2019)
8. IBM and SAP – Cloud Solutions for SAP clients. URL: http://www.ibm.com/solutions/sap/us/en/landing/cloud_solutions.html. (дата звернення: 20.04.2019)
9. «Хмарний» сервіс 1С: переваги та педоліки. URL: <http://www.nibu.factor.ua/ukr/news/news.html?id=13469>. (дата звернення: 20.04.2019)
10. Бондар М.І. Бухгалтерський облік як інформаційна підсистема системи управління. Вісник НУ «Львівська політехніка» менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку № 721. Львів: 2012. С. 50-53.
11. Послуги хмарного сервісу. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/august/issue-66/article-29778.html> (дата звернення: 20.04.2019)

УДК 657.471.7

Базрій К. Л.,

*канд. екон. наук, доц. кафедри обліку і оподаткування,
Чернівецький торговельно-економічний інститут*

Київського національного торговельно-економічного університету

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Актуальність статті полягає в тому, що досліджуються питання важливості ведення управлінського обліку фінансових результатів діяльності підприємства. Вивчення наукових праць відомих вчених дозволило визначити зміст, цілі завдання, принципи управлінського обліку.

Abstract. The urgency of the article is that the issues of the importance of managing accounting of financial results of the enterprise are investigated. The study of scientific works of famous scientists allowed to determine the content, goals, objectives, principles of

В результаті дослідження встановлено, що механізм ведення обліку фінансових результатів в управлінському обліку складається із сукупності елементів, що регулюють процес розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з особливостями діяльності підприємства і розподілом витрат з метою формування кінцевого фінансового результату – прибутку. Впровадження управлінського обліку та внутрішньогосподарського аналізу для оцінки фінансових результатів підприємства, дозволить ефективно управляти прибутком в сучасних перманентних умовах розвитку економіки.

Ключові слова: управлінський облік, фінансовий результат, прибуток, формування прибутку, рентабельність, облік результатів діяльності, облік витрат.

study, it was found that the mechanism of accounting for financial results in management accounting consists of a set of elements governing the development and implementation of management decisions related to the peculiarities of the enterprise and the distribution of costs in order to form the final financial result – profit. Implementation of managerial accounting and internal economic analysis for the estimation of financial results of an enterprise, will allow to effectively manage profits in modern permanent conditions of economic development.

Keywords: management accounting, financial result, profit, profit generation, profitability, accounting of performance, cost accounting.

Вступ. Зовнішнє середовище діяльності підприємств в даний час характеризується поступовим переходом з вітчизняних стандартів бухгалтерського обліку на міжнародні. У зв'язку з цим стає актуальною проблема достовірності розкриття фінансових результатів діяльності вітчизняних підприємств. Виникає необхідність в отриманні аналітичної оперативної інформації про раціональність використання ресурсів, перспективні напрямки інвестування в них, рентабельності фінансово-господарської діяльності, операціях з розподілу і використання прибутку.

Отримання прибутку від фінансово-господарської діяльності є першочерговою метою діяльності суб'єкта господарювання будь-якої організаційно-правової форми. Даний аспект дозволяє виділяти аналіз фінансових результатів як одну з найважливіших частин аналізу фінансового стану підприємства. Управлінський облік являє собою систему формування певної інформації та її використання всередині підприємства, що дозволяє застосовувати його для вирішення вищевказаних аналітичних потреб сучасних підприємств. Найважливіше місце в системі показників, що використовуються для всебічного аналізу ефективності роботи підприємств, займають аналітичні показники, які будуються на даних управлінського обліку.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Питанням, пов'язаним з практичним впровадженням управлінського обліку, присвячено праці П. Атамас [1], М. Огійчука [2], І. Фаріон, Т. Писаренко [3], С. Голова [4], Л. Нападовської [5], О. Михальської, В. Швеця [6], О. Брадула, В. Шелепука [7], О. Перчука [8] та ін., які здійснили вагомий внесок у розвиток теорії і практики. Також вищезазначені вітчизняні науковці, поряд з зарубіжними (Хендриксен Е.С., М. Ван Бред [9], Н. Толкачова [10], А. Шермет, Р. Сайфуллін, Е. Ненашев [11], Г. Савицька [12] та інших), розглядали проблеми управлінського обліку за центрами відповідальності. Однак, в більшості випадків увага приділялася в основному теоретичним засадам обліку витрат.

Беручи до уваги вагомий науковий внесок згаданих науковців, необхідно відзначити, що і досі залишилося багато теоретичних та організаційно-практичних питань, які вимагають подальшого розвитку та застосування нових підходів до побудови ефективної системи управлінського обліку фінансових результатів діяльності вітчизняних підприємств.

Метою статті є дослідження питань щодо важливості ведення управлінського обліку фінансових результатів діяльності підприємств в сучасних перманентних економічних умовах.

Результати дослідження. Оцінка прибутку як показника результату діяльності підприємства є головною ланкою сучасної фінансової звітності. Залежно від мети кінцевий прибуток можливо визначити по різному і адресувати різним користувачам. Від правильного визначення фінансового результату в значній мірі залежать прийняті в системі управління рішення. Фінансовий результат є одним з основних показників не тільки фінансової та податкової, але й внутрішньогосподарської (управлінської) звітності і виступає об'єктом управління [9, с. 203].

Еволюція інституціональних змін торкнулася всіх основних сфер діяльності світового співтовариства, в тому числі і фінансову сферу. Різниця у

призводить до різноманіття облікових практик. З метою стандартизації та уніфікації ведення обліку розроблені і впроваджені Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ).

Створення транснаціональних корпорацій з великою кількістю підприємств в різних країнах світу, глобалізація світової економіки є основними передумовами появи системи обліку фінансової інформації за загальними міжнародними правилами.

В Україні, з 01.01.2018 року відбулися зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [13]. Основна мета – привести українські норми у відповідність до законодавства ЄС та оновити порядок застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Варто зауважити, що вести облік з різних видів звітності для суб'єктів господарювання трудоміко, а економічна доцільність не завжди виправдана. Використання єдиних принципів підготовки звітності за МСФЗ і управлінської звітності є найбільш розумним підходом. При цьому рівень деталізації інформації для цілей отримання управлінських даних слід збільшити, а деякі складові процедур підготовки звітності за МСФЗ можливо піддати скороченню. В узагальненні даних для двох видів обліку є негативний вплив. Більшість вітчизняних компаній навіть при прийнятті в якості принципів управлінського обліку принципів МСФЗ в результаті отримують відмінні один від одного підсумки діяльності за двома видами обліку. Тому для цілей контролю результатів діяльності підприємства залишається за необхідне проведення процедури звірки і виявлення відмінностей. Оптимальним може бути наступний варіант організації і використання різних видів обліку:

- для внутрішніх цілей використовувати управлінський облік за принципами МСФЗ;
- фінансову звітність за МСФЗ складати базуючись на вітчизняній фінансовій звітності (або обліку);
- проводити регулярну звірку результатів, отриманих за різними

Ведення та формування звітності можуть здійснюватися відповідно до П(С)БО, МСФЗ, US GAAP, внутрішніх стандартів або з застосуванням принципів декількох стандартів одночасно. Слід приймати до уваги, що кожен з цих стандартів має свої особливості використання.

Основна відмінність управлінського обліку від фінансового полягає в тому, що підприємство регламентує його тільки внутрішніми постановами. Самостійно визначає терміни здачі звітності, форму і структуру звітів. Інформація, яка розкривається в нерегламентованих звітах, є закритою внутрішньою інформацією підприємства. На підставі отриманих результатів менеджери, директори, інвестори компанії роблять висновки про ефективність і прибутковість фінансово-господарської діяльності, а також приймають управлінські рішення про подальші шляхи розвитку підприємства.

До проведення фінансового аналізу в рамках управлінського обліку необхідно визначити ключові показники ефективності підприємства, розрахунок яких ведеться на підставі даних управлінського обліку. Також визначити управлінську облікову політику. Таким чином описати внутрішній регламент збору, обробки, представлення інформації про фінансово-господарський стап підприємства, призначеної для прийняття управлінських рішень її керівництвом, в тому числі форми управлінської звітності. У положенні про управлінський облік підприємства прописується внутрішній регламент за вищевказаними напрямками.

Одним з важливих показників фінансового результату є отриманий прибуток або збиток. Механізм формування, розподілу і використання прибутку зачіпає інтереси всіх суб'єктів відносин: держави, власників підприємства, його вищого менеджменту та персоналу, а також інтереси власників дрібних пакетів акцій (якщо воно має форму корпорації), партнерів та різних кредиторів. Дана особливість дозволяє представляти прибуток як найбільш важливий показник діяльності підприємства. З позиції ж самого підприємства, значення прибутку полягає в тому, що він, будучи кінцевим

основним джерелом фінансування розширеного відтворення ресурсів, його виробничого і соціального розвитку.

З метою ефективного управління прибутком важливим є в першу чергу значення видів прибутку і факторів, що впливають на кожен з них. Види прибутку відображають різні рівні регулювання процесів його формування, розподілу і використання, а також інтереси суб'єктів розподільних відносин. Необхідною залишається також оцінка системи ризиків, які в тому числі пов'язані з реалізацією цих інтересів [10, с. 78].

В системі цілей, що формуються власником і керівниками будь-якого підприємства, завдання отримання прибутку займає центральне місце. Прибуток підприємства формується з фінансового результату від реалізації товарів (робіт, послуг), основних засобів і іншого майна підприємства, а також інших доходів. Прибуток є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, удосконалення його матеріально-технічної бази забезпечення всіх форм інвестування. Вся діяльність підприємства спрямовується на те, щоб забезпечити зростання прибутку або принаймні стабілізацію його на певному рівні [6].

Головною метою управління прибутком є забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в поточному і перспективному періоді. Вона покликана забезпечувати одночасно гармонізацію інтересів власників з інтересами держави і персоналу підприємства.

Величина прибутку може бути визначена з урахуванням повної або часткової витратної частини, в залежності від цілей проведеного аналізу. Постійні витрати доцільно розподіляти з використанням баз розподілу, які підлягають внутрішньому регламентуванню для можливості подальшого аналізу за періодами. Найбільша увага приділяється операційному прибутку. Тобто різниці між валовим прибутком і операційними витратами. До операційних витрат відносяться витрати організації, які безпосередньо відносяться до основної діяльності чи ті витрати, які витрачаються на

фінансовій політиці підприємства важливе місце займає розподіл і використання прибутку як основного джерела фінансування інвестиційних потреб і задоволення економічних інтересів власників (інвесторів).

Із загального прибутку сплачується податок на прибуток відповідно до умов, передбачених законодавством. В Україні, згідно зі ст. 136.1 ПКУ [14], розмір базової ставки податку на прибуток становить 18%. Податок на прибуток є загальнодержавним прямим податком в Україні.

Прибуток, що залишився після оподаткування (чистий прибуток або чистий фінансовий результат), надходить у повне розпорядження підприємства і використовується в порядку, передбаченому його статутом і рішеннями його власників.

Величина прибутку характеризує абсолютну прибутковість виробництва, але не дає уявлення про ефективність роботи підприємств, для характеристики їх відносної прибутковості (ступеня прибутковості), а також конкурентоспроможності виробництва товарів і послуг, використовуються показники рентабельності [12].

Всі показники рентабельності виражаються в коефіцієнтах або відсотках і відображають частку прибутку з кожної грошової одиниці витрат (співвідношення доходів на одиницю витрат). Отримані значення розрахованих коефіцієнтів відображають факторне середовище формування прибутку підприємства, що вказує на обов'язковий їх розгляд при проведенні аналізу фінансових результатів діяльності.

Може бути розрахована рентабельність для кожного підрозділу або для всього підприємства в цілому. Неможливо дати характеристику діяльності підприємства на підставі аналізу одного напрямку діяльності або однієї зі складових структури організації.

Для отримання можливості визначення прибутковості підприємства необхідно визначити прибутковість кожного відділу, виявити різні можливості для зростання його рівня. Управлінський облік в повній мірі розкриває

Ефективність управлінських рішень, що приймаються на підставі використання показників рентабельності, може бути досягнута при дотриманні ряду умов. Необхідно правильно вибрати об'єкт управління, мету для постановки завдань, метод розрахунку показників, виявити кількісну і якісну оцінку порівнюваних параметрів. Обов'язкове формулювання висновків з виділенням сильних і слабких сторін, зон «ризиків» і «благополуччя», виділення і ранжування факторів, створюють можливість досягнення поставленої мети.

Висновки. Отже, основними особливостями обліку фінансових результатів діяльності в управлінському обліку полягають в наступному:

1) форма і періодичність проведення управлінського аналізу регламентується всередині підприємства і залежить від особливостей його діяльності та ведення управлінського обліку, а не від зовнішніх чинників;

2) віднесення витрат на кожен окремий підрозділ, що дозволяє визначати результат діяльності кожного з них і для підприємства в цілому;

3) одні й ті ж обліково-аналітичні дані можуть бути використані кілька разів, але при цьому мають групуватися за різними ознаками. Це дозволить оцінити діяльність за різними напрямками і з різним масштабуванням;

4) обов'язковий розрахунок планових значень показників для виявлення шляхів найефективнішого розвитку підприємства. Фінансовий облік є основою управлінського обліку, так як надає для нього необхідну інформацію;

5) створення центрів відповідальності, що дозволяє нести відповідальність керівниками за прийняття управлінських рішень, а також використання матеріального стимулювання за результати діяльності центрів відповідальності. Достовірна і об'єктивна оцінка результатів діяльності центрів відповідальності є важливим елементом у системі ефективного контролю і управління діяльністю. Управління за допомогою центрів відповідальності дозволяє оцінити вклад кожного підрозділу в кінцевий результат підприємства;

6) впровадження управлінського обліку та внутрішньогосподарського аналізу для оцінки фінансових результатів підприємства, дозволить ефективно

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П.Й. Управлінський облік: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 440 с.
2. Огічук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник. Київ: Алерта, 2016. 1040 с.
3. Фаріон І.Д., Писаренко Т.М. Управлінський облік: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 792 с.
4. Голов С.Ф. Управлінський облік: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 400 с.
5. Нападовська Л.В. Управлінський облік: підручник. Київ: Книга, 2004. 544 с.
6. Михальська О.Л., Швець В.Г. Управлінський облік та аналіз виробничих витрат: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2018. 228 с.
7. Брадул О.М., Шелепюк В.А. Управлінський облік: навчально-практичний посібник. Київ: Кондор, 2017. 352 с.
8. Перчук О.В. Управлінський облік фінансових результатів підприємств теплопостачання. Молодий вчений. 2014. № 12(2). С. 50-53. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?mlv=2014_12\(2\)_14](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?mlv=2014_12(2)_14) (дата звернення 15.05.2019).
9. Хендриксен Е.С., Ван Бреда М.Ф. Теория бухгалтерского учёта: учебник; [пер. с англ.]. – Москва: Финансы и статистика, 1997. 576 с.
10. Толкачева Н.А. Финансовый менеджмент: курс лекций. Москва: Директ-Медиа, 2014. 144 с.
11. Шеремет А.Д., Сайфуллин Р.С., Негашев Е.В. Методика финансового анализа: учебное пособие. Москва: ИНФРА-М, 2001. 208 с.
12. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: учебник. Москва: Инфра-М, 2013. 384 с.
13. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. №996-XIV (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (дата звернення 17.05.2019).
14. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (дата звернення 17.05.2019).

УДК 657.431

Карпенко Н. Г.
канд. екон. наук, доц., проф. кафедри організації обліку та аудиту
Полтавська державна аграрна академія
Герасименко Г. О.
здобувач вищої освіти за ступенем магістр
спеціальності «Облік і оподаткування»
Полтавська державна аграрна академія

ОБЛІК ДОХОДІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Анотація. Висвітлено в роботі економічну сутність доходів органів місцевого самоврядування, умови формування та обліку доходів. Охарактеризовано поняття та склад власних доходів місцевих бюджетів. Розкрито завдання та організаційні і методичні аспекти їх обліку.

Ключові слова: доходи, облікові операції, revealed

Abstract. The economic essence of incomes of local self-government bodies, the conditions of formation and accounting of incomes are highlighted in the paper. The concept and composition of own revenues of local budgets are characterized. The tasks and organizational and methodical aspects of their accounting are